Verslag van de Jaarvergadering Wereldbankgroep 2026 in Bangkok, Thailand.

Van 12 tot en met 18 oktober 2026 vond de Jaarvergadering van de Wereldbankgroep ('de Bank') en het Internationaal Monetair Fonds ('IMF') plaats in Bangkok, Thailand.

Deze Jaarvergadering stond in het teken van het mobiliseren van privaat kapitaal (*Mobilizing Private Capital, Creating Jobs)*. Hiermee bouwde de Wereldbankgroep voort op de tijdens eerdere vergaderingen besproken banenstrategie van president Ajay Banga. Het kabinet verwelkomt deze koers, die aansluit op de Nederlandse inzet voor duurzame economische ontwikkeling, versterking van lokaal ondernemerschap en gelijkwaardige economische partnerschappen.

Development Committee

Het *Development Committee* (DC), het hoogste overlegorgaan van de Wereldbankgroep, kwam op 15 oktober bijeen om te bespreken hoe de Bank meer privaat kapitaal kan mobiliseren voor duurzame werkgelegenheid in ontwikkelingslanden. In het boekjaar 2026 mobiliseerde de Wereldbankgroep een recordbedrag van USD 112 miljard aan privaat kapitaal, ruim drie keer zoveel als in het boekjaar 2022. Dit sluit aan bij de banenstrategie van president Banga, die inzet op betere infrastructuur en menselijk kapitaal, een aantrekkelijk ondernemingsklimaat en het aantrekken van private investeringen.

Tijdens zijn interventie in het *DC* onderstreepte de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking drie prioriteiten. Ten eerste is een prioriteit het mobiliseren van private investeringen op grotere schaal, onder meer door nauwere samenwerking met institutionele beleggers en de inzet van innovatieve financieringsinstrumenten. Daarbij is het van belang dat private kapitaalmobilisatie geen doel op zich wordt, maar bijdraagt aan concrete ontwikkelingsresultaten. Ten tweede is een prioriteit het belang van sterke instituties, een gunstig ondernemingsklimaat en kwalitatief hoogwaardige en duurzame investeringen als voorwaarden voor economische groei en werkgelegenheid. Ten derde is een prioriteit het versterken van internationale samenwerking om economische schokken op te vangen, de weerbaarheid van landen te vergroten en landen die worden getroffen door conflict en instabiliteit te ondersteunen.[1]

Vanwege uiteenlopende standpunten, onder meer over geopolitieke kwesties zoals de Russische agressieoorlog tegen Oekraïne, was voorafgaand aan de Jaarvergadering besloten geen gezamenlijk communiqué na te streven. In plaats daarvan werd gekozen voor een vooraf uitonderhandelde voorzitterschapsverklaring (Chair's Statement), waarin de belangrijkste uitkomsten van de vergadering zijn vastgelegd[2]. Deze werkwijze bood ruimte om ondanks politieke meningsverschillen de brede steun voor de operationele agenda van de Wereldbankgroep op het gebied van werkgelegenheid, economische groei en hervormingen te benadrukken.

Banen en mobilisatie van privaat kapitaal

Het mobiliseren van privaat kapitaal speelde ook buiten het *DC* een centrale rol tijdens de Jaarvergadering. De Wereldbankgroep werkt aan de verdere ontwikkeling van instrumenten waarmee meer private investeerders kunnen worden betrokken bij ontwikkelingsfinanciering. Hierbij gaat het zowel om directe cofinanciering van projecten als om innovatieve instrumenten, waarmee bestaande leningen of kredietrisico's geheel of gedeeltelijk worden overgedragen aan private investeerders. Daarmee kan de Bank haar investeringscapaciteit vergroten en nieuwe financiering beschikbaar maken voor ontwikkelingslanden.

[1] https://www.devcommittee.org/content/dam/sites/devcommittee/doc/statements/2026/DCS2026-0046-Netherlands.pdf
[2] DCS2026-0071-DCChair-FallStatement.pdf

In de Nederlandse inzet staat voorop dat deze mobilisatie aanvullend moet zijn op publieke financiering en moet leiden tot investeringen die anders niet tot stand zouden komen. De Bank moet daarom niet uitsluitend sturen op het volume van gemobiliseerd kapitaal, maar ook op de kwaliteit van investeringen, zoals de bijdrage aan werkgelegenheid, lokale toegevoegde waarde en inclusieve economische groei. Ook is transparantie nodig over de vrijgekomen financieringsruimte, de inzet daarvan en de risico's die de Bank behoudt. De opschaling van private investeringen mag niet ten koste gaan van de ondersteuning van landen en sectoren met een hoger risicoprofiel. De noodzaak van deze evenwichtige aanpak blijkt ook uit de resultaten van de Wereldbankgroep: van de totale private kapitaalmobilisatie van USD 112 miljard, bleef de mobilisatie in lage-inkomenslanden in het boekjaar 2026 met circa USD 3 miljard nagenoeg gelijk.

Het door Nederland en het Verenigd Koninkrijk georganiseerde evenement over de *Global Emerging Markets Risk Database* (GEMs) sloot goed aan bij het centrale thema. GEMs bundelt historische gegevens van multilaterale ontwikkelingsbanken over wanbetalingen en terugbetalingen op investeringen in ontwikkelingslanden. Deze gegevens laten zien dat investeringsrisico's significant lager zijn dan vaak wordt verondersteld. Door de data toegankelijk te maken en periodiek beschikbaar te stellen, kunnen private investeerders risico's beter inschatten en wordt het aantrekkelijker om in lage- en middeninkomenslanden te investeren. De Nederlandse investeringsmaatschappij ILX gebruikt dergelijke gegevens om institutionele beleggers, waaronder pensioenfondsen, inzicht te geven in de risico's en prestaties van investeringen in ontwikkelingslanden.

Fundamenten voor duurzame groei en investeringen

Macro-economische stabiliteit, schuldhoudbaarheid en sterke instituties

Zoals in de geannoteerde agenda uiteengezet, beschouwt het kabinet macro-economische stabiliteit, schuldhoudbaarheid en sterke instituties als kernvoorwaarden voor duurzame investeringen en werkgelegenheid. Hoge schuldenlasten en rentebetalingen beperken in veel lage-inkomenslanden de ruimte voor essentiële publieke voorzieningen en productieve investeringen. Nederland blijft daarom binnen de Wereldbankgroep aandacht vragen voor schuldentransparantie, verantwoord schuldbeheer en het voorkomen van onhoudbare schulden, onder meer door betere uitwisseling en vergelijking van schuldgegevens van debiteuren en crediteuren.

Klimaat en weerbaarheid

Klimaatbeleid blijft binnen de Wereldbank een politiek omstreden dossier. Na intensieve onderhandelingen is in juni 2026 overeenstemming bereikt over de verlenging van het *Climate Change Action Plan* (CCAP). Daarbij bleef het overkoepelende klimaatkader grotendeels behouden, maar vervielen de kwantitatieve doelstellingen voor klimaatfinanciering op het niveau van de Wereldbankgroep, waaronder de eerdere doelstelling van 35% en de later aangekondigde ambitie van 45%.

Het kabinet verwelkomt het behoud van het klimaatkader, waaronder het in lijn brengen van investeringen met het Akkoord van Parijs. Daarbij benadrukt het kabinet het belang van klimaatadaptatie en weerbaarheid, onder meer op het gebied van waterzekerheid, klimaatbestendige landbouw en duurzame energievoorziening. Deze investeringen zijn essentieel voor de economische ontwikkeling en stabiliteit van ontwikkelingslanden. Tegelijkertijd betreurt het kabinet het vervallen van de overkoepelende kwantitatieve klimaatdoelstellingen. In lijn met de aangenomen motie-Kröger (Kamerstuk 26 234, nr. 322) heeft Nederland daarom tijdens het *DC* en in bilaterale gesprekken met het Bankmanagement benadrukt dat de Bank haar klimaatambities in de praktijk moet blijven waarmaken en transparant moet blijven rapporteren over haar klimaatfinanciering.

De kwantitatieve klimaatdoelstelling blijft wel van kracht voor de eenentwintigste middelenaanvulling van de *International Development Association* (IDA21), waarbij gemiddeld 45% van de financiering over de periode 2026–2028 aan klimaatdoelen moet bijdragen. In het eerste jaar van IDA21 bleef het aandeel

klimaatfinanciering met 41% achter bij die doelstelling. Het management van de Bank sprak echter het vertrouwen uit dat de grote vraag naar klimaatgerelateerde investeringen vanuit klantlanden voldoende is om de doelstelling over de gehele IDA21-periode alsnog te behalen. Met het oog op de onderhandelingen over IDA22 zal Nederland zich conform de motie-Kröger blijven inzetten voor het behoud van ambitieuze, kwantitatieve klimaatdoelstellingen. Daarnaast blijft Nederland pleiten voor het opnieuw vastleggen van meetbare klimaatambities voor de Wereldbankgroep als geheel, zodra daarvoor voldoende draagvlak bestaat.

De Nederlandse inzet richt zich daarnaast op het integraal meewegen van klimaatrisico's in landenstrategieën, investeringsbesluiten en schuldhoudbaarheidsanalyses. Een betrouwbare energievoorziening, elektrificatie en sterke elektriciteitsnetten zijn van belang voor zowel klimaatweerbaarheid als voor economische ontwikkeling. In het verlengde van het Santa Marta-initiatief van Nederland en Colombia blijft het kabinet aandacht vragen voor de uitbreiding van hernieuwbare energie, toegang tot moderne energievoorzieningen via *Mission 300* en een sociaal verantwoorde vermindering van fossiele afhankelijkheden.

Water en voedselzekerheid

Het kabinet heeft tijdens de Jaarvergadering het belang benadrukt van verdere investeringen in water- en voedselzekerheid. Toegang tot water en duurzame voedselsystemen zijn essentiële voorwaarden voor economische ontwikkeling, werkgelegenheid en weerbaarheid tegen klimaatschokken.

Tijdens de Voorjaarsvergadering van 2026 presenteerde de Bank het *Water Forward*-initiatief, dat erop is gericht de waterzekerheid voor één miljard mensen in 2030 te verbeteren. Tijdens de Jaarvergadering kreeg dit initiatief verder vorm met de introductie van *Water Compacts*: nationaal geleide hervormings- en investeringsprogramma's die beleid, financiering en uitvoering beter met elkaar verbinden. Nederland heeft daarbij het belang benadrukt van langdurige politieke betrokkenheid, goed bestuur en samenwerking met publieke en private partijen.

Regionale crises en wederopbouw

De Wereldbankgroep vervult een belangrijke rol bij het ondersteunen van landen die te maken hebben met conflict, economische schokken en wederopbouw. Naast financiering beschikt de Bank over expertise op het gebied van schadeanalyses, beleidsadvies, aanbestedingen en fiduciaire waarborgen.

Oekraïne

De Russische agressieoorlog tegen Oekraïne stond tijdens de Jaarvergadering prominent op de agenda. In gesprekken met de Wereldbankgroep en president Odile Renaud-Basso van de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) werd stilgestaan bij de verslechterende economische vooruitzichten en de uitdagingen voor de komende winter. De aanhoudende Russische aanvallen op de Oekraïense energie-, water- en transportinfrastructuur ondermijnen zowel de leefomstandigheden van de bevolking als het functioneren van bedrijven. Tegen deze achtergrond blijft de inzet van de Wereldbank en de EBRD bij het herstel van beschadigde infrastructuur van groot belang.

Tijdens zijn interventie in het *DC* onderstreepte de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking het belang om Oekraïne onverminderd te blijven steunen. Daarbij wees hij op de Nederlandse bijdrage voor 2026 van EUR 45 miljoen aan het *Special Program for Ukraine Recovery* (SPUR) 2.0 en riep hij andere partners op om eveneens bij te dragen. Dit instrument benut donorbijdragen en garanties om de financieringscapaciteit van de Bank voor Oekraïne te vergroten.

Deze bijdrage bouwt voort op de bredere Nederlandse steun aan Oekraïne via de Wereldbankgroep en andere internationale kanalen, waaronder financiering voor de private sector. In lijn met de geannoteerde agenda blijft het kabinet belang hechten aan internationale donorcoördinatie, transparante uitvoering,

sterke fiduciaire waarborgen en ondersteuning van hervormingen die aansluiten bij het EU-toetredingsproces. Een weerbaar en toekomstbestendig Oekraïens energiesysteem blijft daarbij een prioriteit.

Ten slotte is, in lijn met de motie-Maes (Kamerstuk 26 234, nr. 323), de mogelijkheid verkend om Rusland te schorsen dan wel uit te sluiten als lid van de Wereldbank (IBRD). Hieruit is gebleken dat de oprichtingsovereenkomst van de Wereldbank deze mogelijkheid niet biedt, omdat zij uitsluitend voorziet in schorsing van lidmaatschap wanneer een lidstaat zijn verplichtingen jegens de Bank niet nakomt. Handelen in strijd met de doelstellingen van de Wereldbank vormt op zichzelf geen afdoende juridische grondslag voor schorsing. Nederland zal zich, samen met gelijkgezinde aandeelhouders, binnen de Wereldbank blijven uitspreken tegen de Russische agressie in Oekraïne en tegen projecten van de Bank in Rusland of daar waar een risico van significante samenwerking met Russische entiteiten bestaat.

Syrië

Na jaren van conflict zijn de behoeften aan herstel van infrastructuur, publieke voorzieningen en economische instituties in Syrië zeer groot. De Wereldbankgroep raamt de totale herstel- en wederopbouwbehoefte op USD 140 tot 345 miljard en heeft haar financieringsactiviteiten in Syrië hervat, maar de omvang van de beschikbare middelen blijft vooralsnog te beperkt.

De Wereldbankgroep organiseerde daarom een ministeriële rondetafel over herstel en wederopbouw in Syrië. Centraal stond de oprichting van het *Syria Transition and Recovery Trust Fund* (START), dat financiering, technische assistentie en beleidsadvies ondersteunt onder Syrische regie. Tijdens de rondetafel kondigde Nederland als één van de eerste landen een bijdrage van EUR 15 miljoen aan. Noorwegen volgde met EUR 9 miljoen. Met deze bijdrage wil Nederland het herstel van Syrië helpen aanjagen en tegelijkertijd landen in de regio stimuleren om verantwoordelijkheid te nemen voor de wederopbouw. Het kabinet hecht eraan dat de betrokkenheid van de Wereldbankgroep bijdraagt aan inclusieve en duurzame wederopbouw, waarbij middelen transparant en verantwoord worden ingezet. Daarbij blijft aandacht nodig voor de politieke en veiligheidssituatie, het risico op misbruik van middelen, geldende sancties en de betrokkenheid van lokale gemeenschappen. Waar mogelijk wil Nederland zijn kennis en expertise inzetten, onder meer op het gebied van water, landbouw en voedselzekerheid.

IDA21 en vooruitblik IDA22

Tijdens de Jaarvergadering werd gesproken over de uitvoering van IDA21. De uitvoering van het beleidspakket ligt goed op schema: volgens de Bank is inmiddels 64% van de beleidsafspraken gerealiseerd, tegenover 24% op een vergelijkbaar moment tijdens de vorige middelenaanvulling. Vooral op het gebied van water, klimaatadaptatie en financiële sectorontwikkeling is veel vooruitgang geboekt.

IDA, het onderdeel van de Wereldbankgroep dat de armste landen ondersteunt, is voor het kabinet een belangrijk instrument voor duurzame economische ontwikkeling en armoedebestrijding. Nederland heeft de financiële houdbaarheid van IDA als een kernprioriteit benadrukt, mede gezien de toenemende financieringsbehoeften van de armste landen en de druk op donorbudgetten. Het kabinet zet daarom in op een financieel toekomstbestendig IDA, waarbij beschikbare middelen zo effectief mogelijk worden ingezet en de financieringscapaciteit van ontvangende landen wordt versterkt.

Met het oog op de tussentijdse evaluatie van IDA21 in december 2026 en de onderhandelingen over IDA22 in 2027 heeft Nederland gepleit voor een sterkere koppeling tussen financiering, beleidshervormingen en ontwikkelingsresultaten. Daarbij vroeg Nederland aandacht voor versterking van de prestatiegerichte verdeling van middelen (*Performance-Based Allocation*), een tijdige discussie over de financieringsvoorwaarden van IDA en schuldhoudbaarheid. Hierbij blijft het van belang dat hervormingsprikkels aansluiten bij de nationale context en voldoende rekening houden met de gevolgen voor kwetsbare groepen.